

Nyuppsättning av Stephen SONDHEIMS *Passion* på Norrlandsoperan 2017

Musikalen *Passion* utmanar både musikerna och publiken när den vilda och sårbara kärleken ställs mot den logiska och lojala i ett av musikalgenrens svåraste verk." skriver Karin Bernspång i en artikel i Västerbottens-Kuriren (7/2 2017)

Verket *Passion* av Stephen Sondheim är musikteater som sätter ensemble och konstnärligt team på prov. Den är komplicerad, komplex och intelligent skriven. Handlingen ligger i musiken och när sångarna tagit sig igenom materialets tekniskt avancerade musikaliska utmaningar är målet att publiken skall uppleva det som att karaktärerna bara "snackar med varandra" på scenen. Ur den aspekten handlar utmaningen för oss som gör en uppsättning av verket om att få någonting som egentligen är ohyggligt svårt och tekniskt avancerat att på scenen framstå som enkelt, organiskt och självklart. I verket är övergångarna mellan text och sång sömlösa och för mig är *Passion* ett exempel på musikdramatik som på ett mycket intressant sätt "laborerar" i gränslandet mellan operan och teaterns områden.

Under 2017 fick jag som regissör uppdraget att sätta upp Stephen SONDHEIMS verk *Passion* på Norrlandsoperan i Umeå. Under 2016 hade jag haft förmånen att regissera Skandinavien premiären av samma verk på Smålands Musik och Teater, Kulturhuset Spira i Jönköping. Förutsättningarna för uppsättningen på Norrlandsoperan skilde sig på flera avgörande sätt från förutsättningarna för den tidigare uppsättningen i Jönköping och att få möjligheten att sätta upp ett komplext verk som *Passion* på två så olika institutioner kändes intressant. Uppdraget inbegrep som jag såg det en möjlighet att undersöka speciella förutsättningar förknippade med musikalartistens yrke (och krav på kompetenser) och också mer generellt musikalgenren som gränsöverskridande konstform. Det jag då tänker på handlar om allt från vad för tekniska kompetenser och erfarenheter det olika huset bär med sig, traditioner för hur repetitionsperioden struktureras och hur tiden viktas mellan musikaliska och sceniska repetitioner, hur man i de olika husen ser på gränsdragningar mellan regissörens och dirigentens ansvarsområden osv till sådant som vad scenaktörerna kallas i de olika husen. På Spira kallades tex aktörerna skådespelare. På Norrlandsoperan bytte samma personer genast yrkestitel till sångare. Vad gäller publikmötet stod vidare *Passion* ut som ett avvikande repertoarval i båda husen. På Spira dock som avvikande i förhållande till en förväntad teaterrepertoar och Norrlandsoperan som avvikande i förhållande till en förväntad operarepertoar. Detta gav i sin tur helt olika typer av publiksamtal.

Nyuppsättningen av *Passion* på Norrlandsoperan omarbetades med en ny orkestrering för en större orkester. Från 35- 45 personer i diket vilket gör det till en av de största sättningarna i världen av detta verk. Det gjordes också en mindre sättning för turné. Scenografi och ljus omarbetades för att anpassa föreställningen både till spelas på plats i Umeå och på turné i regionen.

I vår läsart av *Passion* befann sig de totalt 14 medverkande aktörerna på scenen under hela föreställningen. För uppsättningen på Norrlandsoperan engagerades nio nya skådespelare/sångare. Fem av aktörerna i Norrlandsoperans uppsättning var personer som också tidigare medverkat i uppsättningen Jönköping. Två av dessa fortsatte nu i samma roll som Jönköping medan tre av bytte till nya roller inom ramen för den nya uppsättningen. Denna specifika blandning i rollsättningen öppnade en möjlighet att i praktiskt scenkonstnärligt arbete pröva och undersöka frågor rörande rollgestaltning, identitet, och person som är centrala också i mitt pågående avhandlingsarbete i scenisk gestaltning där jag med avstamp i teaterkonstnären Konstantin Stanislavskijs (1863-1938) begrepp det Magiska Om undersöker hur skådespelar- och registrategier från teatern kan användas som verktyg för att förstå och utveckla metoder för partnerskap och rolltagande inom personcentrerad vård och hälsa.

I korthet ledde arbetet med karaktärgestaltningen i Norrlandsoperans uppsättning vidare också till reflektioner kring Stanislavskijs Magiska Om som ett potentiellt normkreativt verktyg, ett arbetssätt där skådespelarens metod för rollgestaltning kan utmana gränsdragningar och kategorier genom att på ett konkret sätt problematisera stereotypa föreställningar om människor. Detta är nu något jag utvecklar vidare både inom ramen för mitt forskningsarbete och mitt arbete som pedagog i scenframställning.